Jeso dygeer aliee garza baina.

1932 onii Fivraali 14 eder

№ 37 (590)

eder byri garna.

Gazar byriin proletaarnuud negedegtii!

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M moziin komiteed ba B-M. rispyybl. tebiin gyicedkeke komiteed bolon yiledber. ehleliin B-M. zeblel gurbanii emeneos niitelegdene

Dugaar nezcedlin yne 5 mengo.

Zakika yne:

sara byriin 1 tekerig
Gadaada ulasta bol 1 tek. 50 menge

AADRIS: Верхнеудинск, Центросоюзная

Japoonguud 15 min. ceregyydiigi Şankaida buulgana

Şankai, 11 (T). „Şankai Taims“ şuudanii medeegeer japoonguud bolbol Şankaida 10 juu 15 min ceregyydiigi buulgakaar tukailaza baisan edenii olonkini „Ysaan“ geze gazarta dete buulgagdaka baina. Japoonii teeke nebteryylke zamaar artileer ceregiin ba bişe zebsegyyd jirebe.

Kolkoosuudiigi azakuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylkeni namiin odoo yjiin zorilgo men

Manai Buriaad-Mongol respyyblig dotor kamtiin azaliin kedelgeenii den bolbol, kedeenii azakuigi socaliis josoor şinedkeke jabadalda tuiliin jike ilalta dabasani ilerkeiene.

Kerbee 1930 onii dekaabriiin 1 eder byke respyyblig dotoroo kolkoos azaliini 16,4 proc, ba kolkoosiin tarilga 4,1 proc. baibal 1931 onii kabariin yjide kolkoosiin azal 68% ba 1932 onii janvaariiin 15-nii medeegeer byke ygiitei ba dunda gadaltai azaltanii 72 proc. kolkoosto oroson ba jireke kabariin tarilgiin kampaanida kolkoosiin tarilga 80,0% sovkoosiin 20 proc. emçiin azaltanii tarilga 18,0 proc. bolko baina.

Ene bolbol, yndesetenii ulas bolko manai Buriaad orondo byriçigi jike byteeltei jabadal men bolkolo, ene ilaltiigi imagta bolşoviig namiin teb komiteed ba baatar zorigto bagşa—udaridagça Staalinii zeb ketelberiiin açaar oldoson byteelyyd men ba usadkagdaza baigaa niudargaçuudiin ylegdeliin koroto aaşiigi kamka buta cokize, tedeenii aagintanuud baruunii oportuniisma ba men „zyynii“ keterkei kubiskalça nuglaanuudiigi bolon basa zyse byriin oportuniisma yzelde libiraalçalaka aaşa yzegdelyydtei erçemteigeer temeceze, namiin zinkeni şugamiigi narinaar, bata barimtalan dagaza jabasanii aça yri çukam men bolzoi,

Manai namiin Buriaad-mongol moziin komiteediin janvaari sarada bolson IV-geer pleenym ba namiin moziin kinan baicaaka komiisiin fivraali sarada bolson men IV-geer pleenymyyd bol kabariin tarilgiin kampaani ba kolkoos baiguulgiin tukai tuiliin çukala zyilnyydiigi zebelsen baina

Tus plenymyydiin jikeken sanalaa tabisan zyil bolbol, kolkoos azaliin caaşa jabaka teempe kurdabçalal tukaida namiin B-M moziin komiteed ba moziin kinan baicaaka komiisiin negedesen sentaabariiin Pleenym bolbol yrgelze kolkoos azaliigi respyyblig dotoroo 1932 ondo dyyrgeke geseneer jikeken alduu endyy gargasan tula, tere endyygee medereze, kolkoos azaliigi respyyblig dotoroo 1933 ondo dyyrgeke geze moziin byke emkinyydte zeb zaabari egesen baina. Byri 1931 onii ijyyli sarada aimagiin (Alair, Bookon, Selenge, Deede—Yde ba bosod) namiin emkinyyd bol, 1931-32 ondo yrgelze kolkoos azaliigi dyyrgeze, tyynii yndeseer angi bolko niudargaçuudiigi usadkaka gesen zorilgo tabisan ynen dee „zyynii“ alduunuudiigi namiin moziin komiteedoos cag daruidani zasasan ygii baina. Ene kolkoos azaliin teempe kurdabçalaliigi tukailaka jabadalda aldagdasan endyynyydiin gol şaltagaan bolbol „SSSR-iin tariaa kergeldeg aimag ba mozinuudta kolkoos azaliigi jerenkii 1932-33 ondo dyyrgekiin karaataigaar kedelmeree jabuulkiigi namiin teb komiteed duridkana. Tede aimag mozonuudta kolkoos azaliin kooson too proceentiin koinoos namnaka ygiigi olon emkinyydte namiin teb komiteed zakina“ gesen teb kmiteediin 1931 onii aavgysta sariin 2 ederiin tyykete togtooliigi buruu ukasan jabadal men bolno. Namiin moziin komiteediin sonin bolko manai „Buriaad-mongoliin ynen“ bolbol ene „zyynii“ men çanartai alduunuudiigi cag daruidani ilerkeilen, namiin zinkeni şugamiigi nugalsan jabadalnuudtai eris tes temecee jabuulsan ygii karin 1932 ondo niigem kamtaralda orokiin zaabari egçe baisan endyygee „ynenii“ koroonoos men mederezei.

Bolşoviig namiin azal jabuulgiin ton zeb ba kurca kurdanii aça bolbol, temeceliin byke keregiigi cag baidaliin erkedeere zokilduulan jabuuldag azai. Leenin bagşiin zaabari bolbol „Çukam RSFSR-iin aza baidalaas karijaata ulusiingaa eere baidaltaigi medekees gadana manai alibaa keregiin jabuulka argiigi kebeer abka kereg ygii, karin saitar kinaza bodoto baidalda taaruulan dyrsiigiini kubilgaza jabuulkani maşa çukala geze medeke keregtei“ gesen ba „orosiin teb gazar; ykrajiina, Sibiir oronuudiigi negen adaliaar yzeze, negen kebeer jabuulka bolbol tuiliin munkag jabadal bolono“ geze Maaksiin diaaleegtikiin men çanartai meeted zaabari egesen baina- Basa „kereg jike Bytemzeteigees tologoi ergine“ gesen eeriingee biçeg dotor nek. Staalin byri 1930 ondo „kolkoos azaliin erçemtei delgereze çadasan uçarani junbee gebel, nutag nutagiin ergen aradiin aza baidalda zokilduulon sain duraar kamtaruulsanaas baina. Kolkoos azaliigi kyçeer togtoozo bolko ygii...SSSR ulasiin olon nutag nutagiin baidalda zokilduulzo cag yje ba arga zyigi onobçolon taaruulza kolkoos azaliigi baiguulka keregtei“ geseniini martaza kerki beçigi bolko ygii baisan belei.

Bolşoviiguud bol eeriingee kiisen alduu endyygee keneeseçigi niuudag ygii, karintyynee eris şuudaar zasakiin tula temecene „Enyynde çukala bolko zyiliin erelig zorig gargaza, alduugaa darui kylieeze tyyniigi bolzor dotoroo usadkaka kyçiigi byridkeke jabadal bolno. Sajiiin tuilan çadasanii syylde alduu kiisenee mederekiigee aidag ba eesediigee şyymzelekees aidag, alduugaa darui zasakiigi kysedeg ygii jabadaluud bolbol, jike tybegiin goliini bolno. Uul alduugaas ylegdel, kog ygii bolgokiin tula deereki berkiigi ilaza alba jaamanii keteresen nojorkog—koirog ba keteryylsen kooson toogiigi zailuulan kajaka keregtei, gadana kolkoos azaliin baiguulaltiigi azakui ba emkidkelgiin talaar saizaruulka tukaida sanalaa tabibal zokino.“ (Staaliin).

Kolkoosuudiigi azakuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylke zorilgo bolbol manai namiin odoo yjiin baiguulaltiin gol zorilgo men, ene bolbol keden ziliin zorilgo çukam. „Kolkoosuudiigi azakuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylke, kolkoosiin olon geşyydiigi socaliis josoor bolbosoruulan kymyyzyylke jabagal bolbol kojordugaar tesebte tabanziliin zorilgo bodoliin gol tebte baika josotoi“ geze manai namiin XVII dugaar konfereence togtoozoi.

Yndesen mal azaltai manai Buriaad-Mongol respyybligte kolkoos azaliigi 1933/4 ondo dyyrgeke josotoi gesen zorilgo tabiza, kolkoosuudiigi azakuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylkiin tula, sovkoosuudiin azal kedelmeriiin çanariigi saizaruulkiin tula, mal azaliin problieemiigi şiidken gyicedkekiin tula, temeceke ba, tarilgiin gazariigi 15% ergedkekiin bolon urgaciigi saizaruulkiin tula, olon niiteree agrazooteeknigiin ukaanda şudalakiin tula, usadkagdaza baigaa niudargaçuudiin byke ylegdelde eris dobtolon oroko, sovkoos, kolkoosiin baiguulgiin jabadaliin tioori ba bodo to kereg deere garasan jamarçigi eldeb janziin oportuniis bolon ymekei libiraliisma yzelyydtei eres tes temeceke josotoi

Manai SSSR-iin tyryyşiin tesebte taban ziliin tegeskekii çanartai syylşiin zilde engergegdekee baisan gurba dugaar bolşoviigiin kabariin yjide angiiin daisan niudargan bajaçuud lama bandinar, nojoduud byri galzuugaar zyriçene. Ende „niudarguçuud bolbol, olon oron ulasiin tyykede, kaad, pomeesçiguud lamanar ba kerengetenii zasag teriigi ganca bişe boskon togtooson, nen dogşon kerzegei daralagçad men“ geze Leenin bagşiin kelseniigi bidanar sananaa. Men „kojordugaar tesebte taban ziliin torşo dotor byke kedeenii azalçan aradiini kolkoos azal, jikeken kyçete teeknigiin yndeseer azalaa socoliis josoor şinedkene. Ene bolbol—amar amagalanaar, eeree kerkibeçigi byteke ygii. Ene bolbol, kedee toskonii kapitalisiin ylegdeltei byri çangaar temeceke, kolkoosuudiigi azakuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylkiin tula temeceze ecegederiin zizeken emçiin azaltaniigi ene ederiin ba margaaşa ederiin kolkoos azaltan, idebkitei socoliisma baiguulagçadta şilziryylna“ geze nek Moolotov namiin XVII dugaar konfireence deere kelsen baina.

Ene eder bolbol manai respyybligiin tebiin ba aimagiin, Somonii emkinyyd, kolkoosuud kabariin tarilgiin kampaanida emkidkeke jabadalda bolşoviigiin teempe kurdabçalalal abaa edii basa tariaa beledkeliin tesebiigi dyyrgeedii—byke tesebiin 94,3% dyyrgesen baina. Iime jabadal caaşaa yrgelzeleze bolko ygii. Manai zorilgo bolbol: tariaa beledkeliin tesebiigi oiro cagaa 100% dyyrgeke ba tesebee ilyybçelen dyyrgekiin tula bolşoviigoor temeceke tuiliin çukala azai.

Kolkoos azaltan, ygiitei dunda çadaltan olon aradiin dunda niitiin nebtereliin azal kedelmeriiigi ergener jabuulza, B. K(b) namiin moziin bomiteediin janvaariiin IV pleenym, moziin kinan baicaaka komiisiin men IV pleenym ba mamiin XVII dugaar konfireenciin byke togtooluudiigi ergeneer nebteryylze angiiin temeceenii froonto deere jikeken ilaltiigi dabana.

„Kamtaral“ tooziigi saizaruulka çukala

Aga. Urida agiin somonii kojor tudkaltiin „kamtaral“ geze tooziin dotoriin emkidkel jekeken muu jabaza baina, Zarima geşyydni jerenkii kedelmeridee kandasa ygii ba menee syyliin yjede byri çigi kanamza ygii bolbo. Men toozodo nidargaçuudiin zeeriigi ulasaas daldalaza daraza baisanaa ileresen ulasuud menee boltolo kemzee abtaa ygii baina josotoi. Tyryylegçe Z Lamazabiin gegçe enyyn tus jamar çigi sanalaa tabika ygii sanaa amarkan baina. Darui şalgalta keze dotoriin emkidkeliigi saizaruulka josotoi.

Ynenii brigaada D.

Medeeceke zyil

Buriaad Mongol Ulasiin gyicedkeke teb komiteediin 3 dugaar seessi kural, 1932 onii maartiin 1 eder Deede-Yde kotodo togtoko bolozoi.

Ene kuralda kelceke zyilyyd.

1) aradiin aza akuin jabuulgiigi gyicedkeke jabadaliin telebleI ba mengen sangiin negedkemel teseb (neker Dorziiin iledkel, neker Өbegenii aa Teeliin nemelte iledkelyyd).

2) kabariin tarilgiin kampaaniiin jabadal (neker Çimediin iledkel ba Deede-Ydiin aimagiin Gyicedkeke komiteediin nemelte iledkel).

3) Zokion baiguulka ba aza akuin talaar kolkoosuudiigi bekizyylke jabadal (neker Koriugini iledkel, Agiin aimagiin gyicedkeke komiteediin nemelte iledkel)

4) Zokion baiguulka jabadal tukai asuudaluud.

Buriaad Mongol ulasiin Gyicedkeke teb komiteediin geşyyd ba tedenii kandidaadnar Buriaad Mongol ulasiin gazaraa suuza baigaa RSFSR-iin ba SSSR-iin. Gyicedkeke teb komiteeduudiin bolon Dorono Sibiiriin kizaariin gyicedkeke komiteediin geşyyd ba tedenii kandidaadnar, aimagiin gyicedkeke komiteediin tyryynyyd ba ulasiin zebleliin ba aza aknin emkinyydiigi udaridan zoloodogçod ene kuralda origdazai.

GTK-iin sekretaar Ajuuşiin.

Japoonii ezerkegyydiin interveence

Japoonguud ceregiin kyçiigi ulam byri ne meze baina. Ysyyn geze poorto bombordirovaalagdaba. Japoon ulasta niitiin tatalga bolbo

Japoonguud „Ysaanda“ dobtolzo orobo.

Şankai, 11 (T). Ysaan geze gazarta dete buusan japoonii ceregyyd bolbol engeregçe eder kitaduudtai temeceze orobo. Ysaanda dobtolon orokodoo usanii ba bosod ceregleke kyçenyyd kamtaran orobo. Gebe çigi, kitadiin ceregyyd Ysaaniigi egesen ygii baina. Gazar deere cereglekе ceregyydiin buuka jabadal usan cereğiin ştaabiin beledkeltei tusazai. Kitadiin ceregyydees kyyrgiigi ebdekeer zabdasan ba zarim gazaruudta jikeken temecel bolbo. Ene temecelde jike pylimeed ba morin ceregyyd kereglegdebe. Japoonguud bolbol „Ysaanii poortonuud eglee—menee eder abtana“ geze medyylne.

Ceregiin kinan baigçadiin sanalaar japoonguudiin engeregçe ederiin cereg kiisen jabadal bolbol jireke yndesen kyçiini buukiigi niuuka gesen zorilgotoi baina.

Japoonguud kylieeke gebe

Şankai 11 (T). Japoonii ştaabiin oficeeriin medyylgiin yndeseer kitadiin gazar debiskerte nebteren oroko jabadal bolbol kynii toogiigi (japoonii) jike koroozo (alagdaza) bolkiin ajuul bii tyla japoonguud dakin cereg nemeze jirekiigi kylieeke geze şiidkebe.

Kitadiin ceregyyd eesediingee kyçiigi bekezyylkiin zuuraa, japoonguudiin uridaas temecen orono ygii. Kitadiin ceregyyd bolbol agaariin kyçeer bekezyylgetei bolson baina. Çapeei geze rajoondo agaariin 4 eskadriiltei bolbo.

Kitadiin usan deere baigaa Japoonii naimaanii parokooduud bolbol samaraka arga ygii bolbo

Şankai, 11 (T). Çaina yikli Revjyy geze cakilgaan şuudanii medeecekeni Kitadiin usan deegyyr baigaa japoonii naimaanii parokoduud bolbol japoonoos Şankaida nebteren orosoniigi kitadiin matroosnuudaas buruuşaaza bygediin staaçka kiisen uçaraas samaran jabaka arga ygii bolzoi. Kitadiin matroosuud bolbol japoonii naimaanii parokoodiin Şankaida jiremegce darui zugadan oçono gebe.

Çapeei kitadiin garta baisaar baina

Şankai 11 (T). Kitaduud bolbol Çapeegi ebesediingee garta barisaar baina. Basa ende tyimer şine şine gazaruudiigi şataaza ergelzelesеer baina. Çapeeda 400 mil. dollaraas ilyy garza kiibe.

Indyystrizyylkiin froontoos

Moskvaa, 10 (T). Fivraaliin tabanda byke kolbooto ulas dotoroo 194339 toonn çuluu nyyrse abtasan baina.

Moskovaagiin „Staalinii“ neremzete abtozavood fevraaliiin 2-riin eder 40 avtomaşiina gargaba Fivraaliiin 4-nii eder byke kolbooto ulas dotoroo 44531 toonn şirem ba 13504 toonn bulad çudkagdaza gargasan baina.

Kiaagtiin aimagiin soninii yndesen kelenii bulaniigi yge nairuulgiin ba udka çanariin talaar saizaruulka

Yndesen buriaad kelen deere şine ysegeer gargagdadag aimagiin sonin biçegyyd bolbol biçegiin dyremiin talaar alduu ygiigeer gargagdakaas gadana udkiin talaar ton sain baika uçartai. Enyynees gadana Socaliisam josonii suuriigi tabiza baisan kedee azaliin ba kamtiin azaliin bolon indyystriiin azaliigi tolilson baikaas, odoo yjede engergegdeze baigaa eldeb kampaaninuudiigi ba kedii çineen dyyrgegdeze baisan tukai ton todo sonoroor gargagdaka uçartai baina. Men sojol bolbosoroliin tukai martalcaka kereg ygii.

Enyyn deerees kiaagtiin aimagta gargagdaza baigaa „gabşagai“ geze neretei sonin biçeg abça yzekede udka nairuulgiin talaar jikeken dutuutai baikaas gadana ysegiin talaar keleze bolko arga ygii ton çigi jike alduutai baina. Enyyn tukai yndesen kelen deere erkilegçe nekedtei kelcekede, tedenii kelekeni: „Manai dunda yndesen kedelmerçed ygii, bygede orosuud baina“ geke baina. Yndesen kelen deere barlagça kedelmerçen baina bişe uu gekede, tere çinii—„şine. ysegeer gyiced medeke ygii jum“ gezei. Surgakaa jaanabe gekede. „Çelee ygii bide“ geke meteer negen nekerni kariuucan baina. Tyynees gadana „Buriaad mongoliin ynen“ geze sonin biçeg abadag uu gebel, „ygii“ geze baina. Deere dursagdasan zyiliin josoor, ene meteer baika bolbol odoo jaaza aimagiin sonin biçegyydiigi saizaruulka jum?

Soninii alduugi udkiin talaar keden ygeer temdegleke jum bol: 1) Alba sangiin kampaaniiin tukai—„kizgylkom ba kizprofzeb iin kand-aka biçeg ba men siin AKZ-iin togtooluud şuud kandan jirkiigi uriaalaza baina“ gesen zyilyyd, udkanuud ton çigi olon baisanaas kedeenii zonii oilgokoos baitagai jamar çigi kynii oilgoko arga ygii ba nege zarimani ulas toriin talaas jike alduutai baina. Ysegiin alduugiin talaar biçeke jum bol tooloşo ygii bolbo çigi nege kojor yge biçekede: „IV kvaartaaliin tesеiigi dikaa-bri 20-do gyiced-keke“, manii respyyblig aisaldal, Japoonii Maa generaliin ceregmerene, nykud, nyker, dotoraa, 10 koniood, cobed zeb lel“ geke mete baina. Men enyynees gadna, janvaari 9-nii sonindo biçeseniigi karuulbal:—„Bosa Nykur Daşiin aimaagi etigemzeten bolza men somon do odoson bolboson azal teermede kesen juuma geze ugta ygii koin men somonii „ulaan kariastii“ geze arteele nege gakain alaza tyyniini miakan kynii edeze bolkor busa targan baibaze snoker Daşiie biceen baina, eglee ederiini nege bagaçigi buka alasan enyyniini arasa kaka otolson kyn oldono ygii“ geke mete udkiin ba biçegiin dyremiin tooloşo ygii olon alduunuud baika jum kerbejee syyliin janvaari dotor gargasan soninuudiigi yzeke bolbol dikaabari sariinaas nege baga deere bolbo çigi zasarsan zyil ogto ygii. Enyyn tukai soniniigi erkilegçetei jarildaka gekede alban koirog zan gargaza, kyntei nege çigi yge jarildaka dura ygii baidag baina.

Enyyn tukai „ynenii“ koroo medene uu? Zaabari egedeg baina uu? Jere deere bodokodo „ynenii koroo bolbol jamar çigi zaabari egedeg ygii mete baina. Enyynees koişo şalgan yzeze, gyiced sain ketelbere eke uçartai baina. Men redaagciin yndesen kelen deere erkildeg alba kaagçadni jamar zon baina be geze, gyiced eriltiigi kangaka baina uu, nege zarimani ketelberelеze çadamaar, kariuucaza çadamaar nam ebleliin geşyyd baina uu geze şalgan yzeke keregtei bolbo uu daa.

Aimagiin soninii kedelmeriigi ton sainaar tabikiigi ene yjede erçemteigeer abka çukala. Men yndesen kelen deere ton biçiikan, noomir byrinde nege kojor sonin zyilyyd kebleg dedeg baina kedee zonii dunda ergeneer taraaza sonirkuulkiin tukai yndesen kelenii sonin zyilyydiigi ergedken jikedkeke uçartai baina. Men ketelbere ba zaabari bolko zyilnyydiigi çigi gargaka uçartai baisan baina. Enyyn tukai zokiko gazarnuud tuskai kemzee abça zyb zamdani oruulkiigi bodomoor bolbo biize.

Oçorzabiin D. Z.

[illegible] 361 Бурлит № 426 тираж 3800